

INTERVIEW Vader zag z'n drie dochters niet meer na de scheiding

Verstoten na nare scheiding

Milans vader was geen gemakkelijk heerschap. Zijn kinderen konden niet goed met hem overweg. Z'n drie dochters wilden hem nooit meer zien toen hij besloot te scheiden van hun moeder. Dik veertig jaar duurde de radiostilte, tot vlak voor vaders dood. Hun broer Milan liet vader niet vallen. „Ik wilde geen keuze maken.”

Milan, nu over de zestig, was 21 jaar oud toen zijn ouders aankondigden te gaan scheiden. Milans zussen waren 20, 18 en 15. De oudste twee kinderen studeerden, de jongste twee woonden nog thuis. „Mijn vader had op het werk iemand ontmoet. We waren voor zijn werk al heel vaak verhuisd en de laatste keer wilden we dat niet meer. Vader was toen alleen in de weekenden thuis.”

Verraden

De zussen wilden niets meer met hun vader te maken hebben. „Mijn zussen namen hem kwalijk dat hij onze moeder in de steek had gelaten.” Moeder heeft het volgens Milan heel moeilijk gehad met de scheiding. „Veel verstoten ouders zeggen dat de andere ouder de kinderen beïnvloedt. Ze zeggen dat de kinderen van de andere ouder een standpunt moeten innemen. Mijn moeder heeft dat nooit expliciet gezegd. Maar ze straalde wel uit dat ze zich verraden voelde. De scheiding is ook onprettig verlopen voor m'n moeder. Mijn zussen wilden moeder die erkenning geven.”

Volgens Milan werd zijn vader door iedereen gezien als dader. „Hij manifesteerde zich ook als dader, gewoon doordat hij heel uitgesproken was. Mijn moeder

was heel beminlijk, zij was aardig en zorgzaam.”

Milan zocht zijn vader in het begin ook niet op. „Niet omdat ik hem de scheiding kwalijk nam. Hij is strontgeigewijs. Hij zingt zijn eigen lied. Mijn studies liepen niet gemakkelijk en toen ik zei dat ik een eigen bedrijf wilde beginnen zei hij meteen 'daar ben jij helemaal niet geschikt voor, dat moet jij helemaal niet doen.'”

Oordelerig

„Toen ik voor het eerst mijn nieuwe Oostenrijkse vriendin meenam, begon hij meteen oordelerig te doen over de politiek in haar land en haar te bestoken met kritische vragen.”

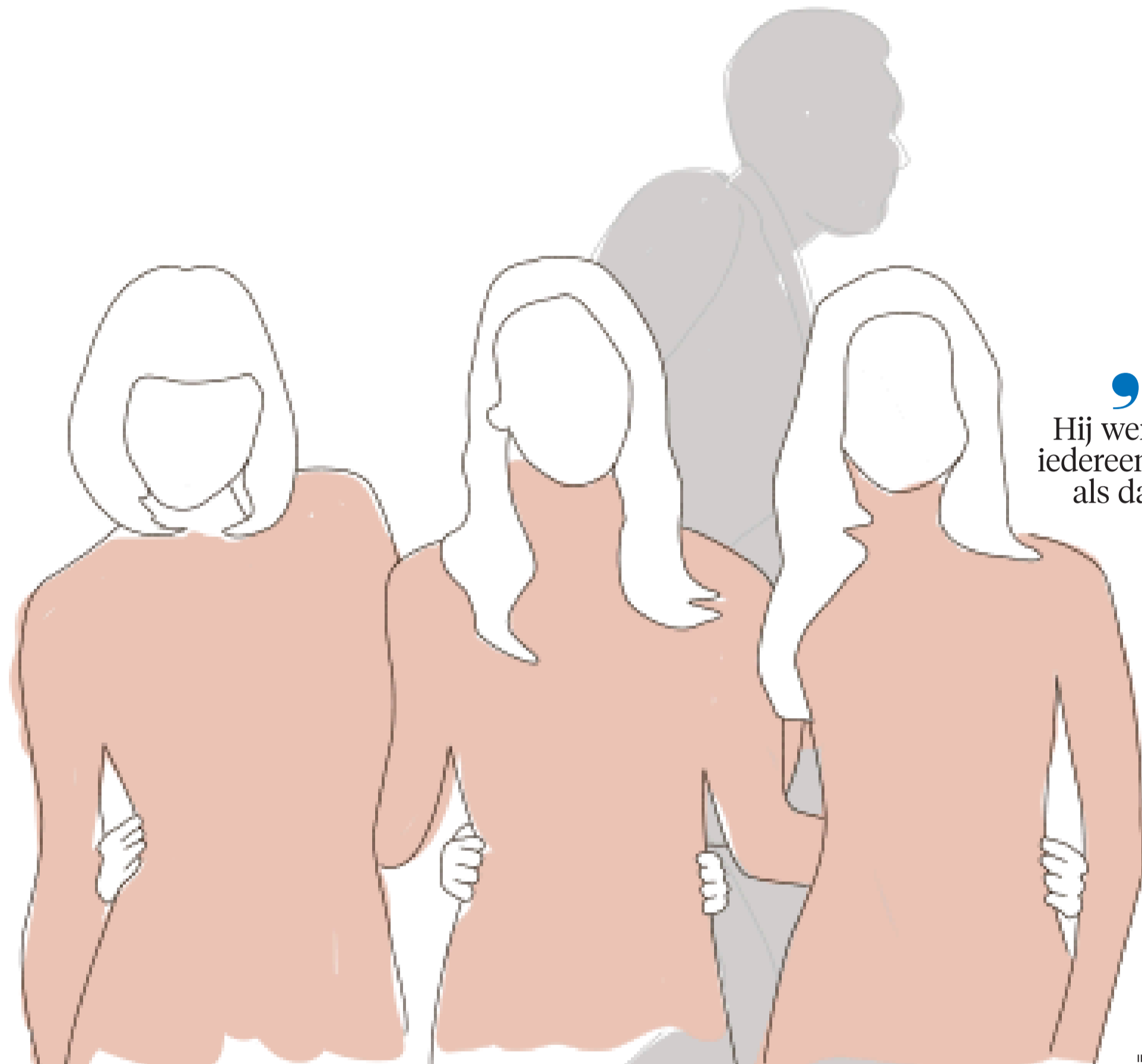
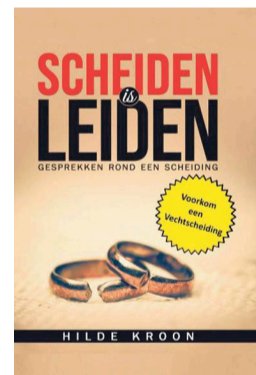
Zes jaar lang bleef Milan weg bij zijn vader. Totdat hij hoorde over de hartaanval die zijn vader had getroffen. „Hij was ontslagen. Hij zou, als directeur van een verzorgingshuis, racistische opmerkingen hebben gemaakt. Ik weet niet of dat het alleen was. Of hij zich niet onmogelijk had gemaakt en dat dit de druppel was die de emmer deed overlopen. Dat hij onhoudbaar was geworden in zijn positie. Hij is weggegaan met een gouden hand-druk.”

Maar vader bofte. Zijn zoon is uit ander hout gesneden. Milan: „Ik wil het kunnen begrijpen. Ik

Boek

'Scheiden is leiden, gesprekken rond een scheiding, voorkom een vechtscheiding' door jurist en mediator Hilde Kroon ligt vanaf vandaag, de 'Dag van de scheiding 2021', in de boekwinkels. ISBN : 9789083014234. Prijs: 24,95 euro.

„Hij werd door iedereen gezien als dader

mocht de vriendin van zijn vader, dat scheelde ook. Dat maakte de omgang met vader gemakkelijker.

Later kreeg Milan zoons. „Ik wilde mijn zoons geen opa onthouden. Mijn kinderen hadden er recht op hem te zien. Ik vond ook dat mijn vader het recht had om zijn zoon en zijn kleinkind te zien.”

Milan zag zijn vader wel minder dan zijn moeder die nooit meer was hertrouwd. Zo werd Kerst gevierd bij moeder. „De bezoeken aan mijn vader waren wel leuk. Vader maakte er echt een feestje van. Mijn zoons hebben er heel goede herinneringen aan.”

Wrijving

Dat Milan zijn vader nog wel bezocht, leidde tot wrijving tussen de kinderen onderling. „Mijn zussen namen mij kwalijk dat ik mijn vader nog wel zag. Daar trok ik mij niks van aan.”

Kort voor vaders overlijden zochten de zussen toenadering tot hem. „De oudste zoon van mijn oudste zus wilde zijn opa nog zien.” Het was te laat. Het kwam er niet meer van. Vader overleed net voor die ontmoeting. „Dat neemt mijn neef zijn moeder nu kwalijk.”

Leonie Groen

Milans naam is gefingeerd.

wil weten waarom mijn vader met iemand anders ging, waarom de scheiding er gekomen was. Als ik naar zijn leven kijk, ja, dan valt het

een en ander wel op zijn plaats. Vader verloor op jonge leeftijd zijn vader. Vanaf zijn vijftiende moest hij uit werken. Hij is een selfmade-

man, streberig, dwingend, stellig van karakter. Hij vond het vervelend dat hij geen goede opleiding genoten had.”

Milan zocht zijn vader op in het ziekenhuis. Zes jaar lang hadden ze elkaar niet gezien. „Hij waardeerde dat zo erg, hij werd zo

emotioneel dat hij mij vroeg om weg te gaan. Hij was bang dat hij weer een hartinfarct zou krijgen.” Milan bleef hem opzoeken. Hij

ILLUSTRATIE MEDIAHUIS

Liefdevolle ouder? Zorgzaam? Giftig!

Leonie Groen

Alkmaar ■ 'Onnatuurlijk gedrag' noemt Hilde Kroon het afwijzen van één ouder na een scheiding. „Want”, zegt zij, „kinderen zijn loyaal aan beide ouders. Ze houden van beiden, ook al laten ze dat niet zien.” Ouderverstoting, waarbij de ene ouder een actieve rol speelt, wordt wereldwijd door wetenschappers en rechtbanken steeds meer gezien als een ernstige vorm psychische kindermishandeling.

Veelcheidende ouders zijn volgens Kroon bang dat hun kind hun niet meer wil zien. „Voorkom een vechtscheiding.” Contact met beide

ouders is volgens de jurist gezond en noodzakelijk. Houdt een van de twee ouders dat tegen, dan is dat psychische mishandeling, volgens de specialist op dat gebied in Nederland, Erik van der Waal die door Kroon in het haar boek wordt aangehaald.

Strafbaar

Van der Waal: „De oorzaak van ouderverstoting ligt in de meeste gevallen bij de (on)bewuste negatieve houding en in het overmatig controlerende en sterk manipulatieve gedrag van de ene ouder. Dit kan ziekelijke vormen aannemen en maakt dat kinderen, uit zelfbehoud, worden gedwongen tot een afwijzing van de ander.”

In sommige landen is het al strafbaar, hoewel er niet gemakkelijk een vinger op te leggen is. Saboteert de ene ouder het kind de omgang, dan is het helder. Maar het ligt volgens Kroon heel vaak veel subtieler. Zo kan volgens Van der Waal de ene ouder het kind het idee geven dat het kind volledig zelf mag bepalen of het naar de andere ouder gaat. Daarnaast kan die ene ouder onwaarheden en valse beschuldigingen over de ex-partner rondstrooien in de familie en de sociale omgeving van de kinderen. Ook kan die ouder naar het gedrag en psychosomatische klachten van kinderen wijzen om te bewijzen dat omgang met de andere ouder het kind geen goed

doet. Die ene ouder kan de kinderen in therapie doen zodat de eigen rol onderbelicht blijft. Die ene ouder kan het kind aanzetten tot het schrijven van 'eigen' briefjes aan de rechtbank met 'hun' schriftelijke afwijzing van de andere ouder.

Empathie

Als het kind bij de andere ouder is, kan de 'beschermende' steeds appen naar het kind met de vraag 'of het wel goed gaat'. Het kind krijgt daardoor het gevoel dat de andere ouder verantwoordelijk is voor dingen die verkeerd gaan. Hierdoor wordt het respect voor de andere ouder afgebroken.

De empathie ontbreekt groten-

deels bij die ene ouder voor wat het verbrekken van de relatie doet met de andere ouder of met de familie. Naar buiten toe ontkent die ouder dit. Die ene ouder presenteert zich juist als een bijna perfecte, uiterst liefdevolle, zeer zorgzame en beschermende ouder. Kroon suggereert dat de ouder die verstoot moeitig gehad heeft met dwang in de eigen jeugd of in een relatie. „Misschien wil die ouder het kind nu leren 'eigen keuzes' te maken, beter dan het zelf ooit deed. Het kind wordt aangesproken op 'eigen kracht' en 'eigen verantwoordelijkheid' om tegen de andere ouder op te staan.” De andere ouder voelt zich enorm machteloos. Die probeert macht over de situatie te

krijgen en komt over als degene die zeurt, druk uitoefent en juist zelf macht gebruikt. Het is de ouder die -logischerwijze- drama's maakt, die de omgeving wil aanzetten te helpen. Is de verstoten ouder de moeder, dan wordt zij vaak weggezet als manisch of hysterisch, de verstoten vader wordt een narcist genoemd.

Netwerkgesprekken

Kroon: „Het kan zijn dat er echt sprake is van een geestelijke stoornis, maar het is vooral belangrijk om kinderen vaardigheden te leren om hiermee om te gaan. Het is juist een goede leerschool voor kinderen om met beide ouders om te gaan, ook als dat moeilijk is.”

In Amerika wordt omgang afgedwongen als er al langere tijd geen contact meer is tussen het kind en de verstoten ouder. Is er geen aanwijsbare dreiging van de geestelijke of lichamelijke gezondheid voor het kind, dan wordt het een maand of drie onder de invloedssfeer van de verzorgende ouder vandaan gehaald. Dat geeft het kind de kans zelf een oordeel te vellen over de andere ouder en de situatie. Kroon stelt netwerkgesprekken voor, rond kind en ouders, zodat kinderen vanuit andere invalshoeken naar de situatie leren kijken. Zij wil de omgeving erbij betrekken, de mensen die op de hoogte zijn van de problematiek en de dynamiek in het gezin; familie en vrienden,

school, jeugdzorg. De laatste kan dit faciliteren en helpen organiseren. De mediator kan dit begeleiden, zodat de bijeenkomsten constructief verlopen.

Schijnoplossing

Mogelijk wordt de 'beschermende' ouder dan ontmaskerd. Wil die niet, dan is het helder hoe zij of hij erin staat. Kroon: „Deze ouder zal het zover niet laten komen en aanschuiven.” Het kind rust gunnen en niets doen, waarvoor de hulpverlening volgens Kroon vaak kiest, is volgens de schrijfster een schijnoplossing. „Rust lost het loyaliteitsprobleem niet op. Er moet gewerkt worden aan herstel van het contact.”

Jurist en mediator Hilde Kroon.